Ner 217. ROK 1835. CZWARTEK 24 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 12. miesięczne złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE. Dziś Gerarda Bis.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE. Dziś Homir.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godz:	Barometr do 0° R red w. miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Réaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	7	27"6‴, 263	† 8°, 9	5‴, 95	Pł, Zachodni słaby	Pogoda	
	12	6, 732	† 19, 6	6, 27	,, mocny	,, ,,	
23	3	6, 928	† 21, 2	6, 79	Pł. Zachodni mocny	,, ,,	
	9	7, 012	† 13, 3	5, 94	,, średni	,, ,,	

Z powodu kończącego się ćwierćrocza, Redakcya ma zaszczyt zawiadomić Publiczność że GAZETA KRAKOWSKA w następującem ćwierćroczu wychodzić będzie pod témiż saméni jak dotąd warunkami. Osoby życzące utrzymywać GAZETĘ, zechcą się zgłosić do Drukarni St. Gieszkowskiego (w rynku) dla zapisania się i złożenia zwyczajnej opłaty. Druk, papiér, wielkość i czas codziennego wychodzenia GAZETY zostają niezmienne, pod względem zaś wewnętrznego układu, REDAKCYA jak dotąd i nadal dokładać będzie wszelkich usiłowań, ażeby to pismo i miejscowéj potrzebie i życzeniom powszechnym odpowiedzieć mogło.

Redakcya Gazety Krakowskiéj czuje zarazem potrzebę przypomnieć Osobom, które to obchodzić może, że Wysoki Senat Rządzący (Obacz N. 5230 D. G. S. GAZETY KRAK: N. 205) z uwagi że wszelkie doniesienia urzędowe bądź od władz administracyjnych, bądź też sądowych pochodzące w GAZECIE KRAKOWSKIEJ jako Rządowéj umieszczanemi być winny, ułożył się z wydawcą GAZETY KRAKOWSKIEJ, w skutku czego wszelkie od władz publicznych w interessie publicznym, lub na powództwo stron prywatnych nastąpione postanowienia i doniesienia za opłatą po gr: 10 od wiersza przez całą szerokość formatu GAZETY KRAKOWSKIEJ przechodzącego, a po gr: 5 w półwierszu czyli w jednéj przedziałce GAZETY, zamieszczane będą.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Część Urzędowa

W dniu 28 b. m. i r. o godzinie 10 zrana sprzedane będą publicznie zegar stołowy, kanapa i krzesła, w domu na Wesoły przy Krakowie pod N. 204/5 stojącym, — zaś dnia 24 listopada r. b. o godzinie 10 rannej sprzedane będzie fortepiano, w kamienicy w Krakowie przy ulicy Kanonnej pod N. 167 sytuowanéj. Chęć kupna mających w miejsce i na termina podpisany z gotową srebrną monetą zaprasza.

Kraków 22 września 1835 roku.

Dziarkowski Kom: Sąd.

Część Nieurzędowa

Kapitan Bogusławski w Wrocławiu podał do gazety tamecznej artykuł, tyczący się komety *Halleja*. Umieszczamy z niego następujący wyjątek: »Dzisiaj dnia 9 Września kometa nie jest oddalony więcej, jak o 28¼ milijonów mil od nas. W ciągu dni 17 zbliży się o połowę tego przedziału. Nie masz wątpliwości, iż odtąd można go będzie widzieć i gołem okiem, a gdy przechodzić będzie przez okolicę nieba ubogą w gwiazdy to jest przez przestrzeń między ręką *Castora* a przedniemi nogami Wielkiej Niedzwiedzi-

cy, przeto w ciągu następnych 14stu dni będzie rzeczą nader zajmującą widzieć, jak się stanie większym, jaśniejszym, i rozprzestrzeni piękny swój ogon. W dniu 10 października nie będzie od nas bardziej odległym jak o $4\frac{1}{4}$ milijona mil, i wieczorem ujrzemy go przechodzącego koło ostatniej gwiazdy wielkiej Niedźwiedzicy, mającej położenie w kierunku ku gwiazdzie biegunowej. Resztę gwiazd wielkiej Niedzwiedzicy ominie kometa o kilka stopni ku północy, i błyszczeć będzie przez całą noc pomiędzy tą piękną konstellacyą a gwiazdą biegunową.» »W dniu 11 Października nie będzie od nas bardziej oddalonym, jak o 4 milijony mil; a w dniu 12 niewięcej jak o 3,850,000 mil: będzie zatem o 2 milijony mil bliżej ziemi, niż nawet Wenus. Wszelako dopiero dnia 13 Października oddalając się od Wielkiej Niedźwiedzicy, dojdzie kometa *Halleja* do największej jasności swojej, i błyszczeć będzie 17 razy jaśniej, niż dzisiaj; ponieważ zbliżając się codziennie o 30,000 mil do słońca, stanie się z każdą milą wydatniejszym i jaśniejszym, a później wschodzący księżyc dozwoli nam dłużej dziwić się zajmującemu komety kształtowi.»

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Wiedeń 8 *Września*. Donoszą z Cieplic że nadzwyczajnie wiele obcych osób odwiedza w tym roku kąpiele. Mieszkania nadzwyczajnie drogo kosztują, sam dwór austryacki płaci za nie 3000 reńskich srebrem codziennie.

Wszędzie teraz zachowują wielką ostrożność w udzielaniu paszportów do Czech; ten tylko co konieczną potrzebę jasno udowodni, może mieć nadzieję otrzymania go.

Paryż 12 *Września*. Mówią tu o utworzeniu nowej legii cudzoziemskiej dla Afryki z wychodzców hiszpańskich i ochotników innych narodów.

Nadeszła tu Telegraficzna wiadomość z Bayonne z d. 9 że Karliści cofnęli się z pod Bilbao i że d. 7 w 9000 przybyli do Espeleta.

W Giełdzie dzisiejszej krążyła wieść że rząd odebrał przed kilkoma godzinami telegraficzną wiadomość z Bayonne żę w Madrycie ogłoszoną została Konstytucya z 1812 r. w skutku czego wszyscy ministrowie opuścili stolicę, królowa się jednak jeszcze w stolicy ukrywa.

Dnia 14 *Września*. Listy z Madrytu donoszą o obaleniu dzisiejszego ministerstwa; przy odejściu listów nie był jeszcze w prawdzie nowy gabinet złożony, lecz pewną rzeczą że Arguelles, Alcala-Galiano, Jsturiz i Almadovar zostaną ministrami. Odmiana ta ministerstwa nastąpiła w skutek poruszenia d. 6 września zaraz po przybyciu Mendizabela. Rząd francuzki nie ogłosił ostatnią wiadomość telegraficzną, która bez wątpienia ten sam przedmiot zawierała.

Wszystkich to niezmiernie dziwi że dzienniki ministeryalne nie zaprzeczają rozgłoszonym wieściom o odjeździe królowej wdowy z Madrytu.

W *Amiens* zaszły krwawe utarczki pomiędzy mieszkańcami a załogą, jednak gwardya narodowa przywróciła porządek w krótkim czasie.

Gazette de France pisze że legija cudzoziemska połączyła się z powstańcami, o czem rząd urzędową miał odebrać wiadomość. Seu d'Urgel jest przez Karlistów oblężone. W Katalonii pomnażają się Karliści.

Z Alicante donoszą że i tam urządzone zostało powstanie, które po zamknięciu klasztorów utworzyło Juntę prowincyonalną.

W Giełdzie krążyła wieść że pułkownikowi Ewans udało się ocalić Bilbao, które przez Karlistów ściśle było zamknięte. Vittorya zostaje także obecnie w oblężeniu Karlistów. Dziennik *Phare* donosi, że Tarifa, Algesiras i cała okolica Gibraltaru powstała i ogłosiła konstytucyę z 1812 r.

Baron *Rothschild* urządził niedawno wspaniałe łowy dla księcia Orleans w dobrach swoich. Zabito 480 kuropatw, 350 zajęcy i 110 bażantów. Wieczorem cały zwierzyniec był oświecony, a na jeziorze spalono fajerwerk.

Bruxella 9 *Września.* Od kilku dni podwojone tu są patrole nocne, przyczyna nie jest wiadoma.

Londyn 8 *Września.* Chęć. wstąpienia w służbę królowéj hiszpańskiéj przez jenerała Dembjńskiego objawiona, z powodów politycznych przez rząd Królowéj przyjętą niezostała.

Wallis 1 *Wrzesnia.* Dnia 27 sierpnia zawaliła się góra między St. Maurice i Martigny, przez co kommunikacya wozowa najmniéj na tydzień przerwaną została. Z upału tegorocznego lata rozmiękła massa góry lodowatéj, ta oderwała się 27 sierpnia, porwała z sobą zwir i kamienie, zagroziła wsi Rasses, zniszczyła gościniec i podniosła wodę rzeki Rhony. Poczta z Simpton musiała się we wsi Evionnaz zatrzymać, a podróżni nawet pieszo przeprawić się nie mogli. Pocztę z Genewy i Vevaj takiż los spotkał. Przez ogromną pracę mieszkańców okolicy zdołano zaledwie zrobić ścieszkę przez muł na 30 stop głęboki, lecz zaledwie podróżni przeszli, gdy na nowo massa lodowata spłynęła, wszystko zniszczyła i połowę domów i ogrodów wsi Rasses zakryła.

Modena 29 *Sierpnia.* Utworzona tu Kommissya wojenna wydała następny wyrok przeciwko doktorowi matematyki i właścicielowi gruntu Tamburini Carlo; doktorowi prawa Guidotte Emilio, właścicielowi gruntu Suchi, aptekarzowi i właścicielowi gruntu Picaglia Angelo, właścicielowi gruntu Simonetti doktorowi Carpi i hrabiemu Guidellemu Francesco właścicielowi gruntu byłemu radzcy, szambelanowi i pensyonowanemu brygardyerowi gwardyi. Wszyscy 7 uznani za winnych zbrodni stanu w pierwszym stopniu, pięciu pierwsi i siodmy jako członkowie zakazanej sekty *młode Włochy*, a szósty jako niewykrywający rewolucyjnego planu osądzonego adwokata Matthiolis skazani zostali jak następuje: pierwszy na śmierć przez powieszenie na szubienicy i konfiskatę majątku, drugi na 10letnie więzienie na galerach, a 5 następni na 7 do 3letniego więzienia na galerach i na wspólne poniesienie kosztów processu. Książe wyrok ten potwierdził, i tylko karę na Carlo Tamburiniego wyrzeczoną, zmienił na karę 15letniego więzienia na galerach.

Stambuł 25 *Sierpnia.* Wyprawa angielska do Eufratu przybyła bez dalszych przeszkód do Bir. Dowódzca jéj pułkownik Chesnéj, obawiając się w dalszéj drodze oporu ze strony niepodległych ludów arabskiah, zaproponował konsulowi angielskiemu w Aleppo, panu Warry, aby je osobiście skłonił pieniędzmi i podarunkami do przyjacielskiego postępowania. Podjął się pan Warry tego zlecenia, i wkrótce uda się tam w towarzystwie porucznika ze wspomnionéj wyprawy, i pana Wood, tłumacza przy poselstwie w Stambule.— Washuf-Efendi, prywatny sekretarz Sułtana, i zięć ministra spraw wewnętrznych, wysłany został w szczególnem zleceniu do Albanii. Ma wejść w układy z powstańcami, jeżliby przewidywał, iż powstanie nie uda się przytłumić orężem przed zimą. Odjazd Muszyr Achmeda baszy do wojska w Rumelii został wstrzymany aż do powrotu Washufa Efendego. Byłemu wezyrowi skutaryjskiemu Mustafie baszy, kazał Sułtan wydać assygnacyą do skarbu swego, gdy się dowiedział, iż ten z powodu powstania utracił czwartą część dochodów swoich.— Listy z Aleppo pod d. 24 lipca donoszą, że Ibrahim basza, sprzykrzywszy sobie nieczynność w Antyochii, przedsięwziął zwiedzić ludwisarnię w Payas, którą z rozkazu jego założono. Ztamtąd udał się do Adana, gdzie teraz bawi. W okolicach Aleppo panuje zupełna spokojność; lecz nie tak jest w Syryi niższej, gdzie lud doznaje wielkiego uciemiężenia. Emir Beszir i inni naczelnicy Druzów, po długiéj zwłoce, oświadczyli nareszcie, iż gotowi są dostawić 800 ludzi do regularnych pułków Ibrahima.— Poseł perski mając dnia piątego zeszł. m. posłuchanie u Sułtana, celem uwiadomienia o wstąpieniu na tron, podziękował oraz za opiekę, jakiej handel perski doznał w roku zeszłym od

władz tureckich przeciw rozbojom Kurdów. Podczas tego posłuchania Sułtan usunął etykietę wschodnią na stronę, i ile możności stosował się do obrzędu europejskiego. W traktacie zawartym roku zeszłego między pogranicznemi władzami tureckiemi i perskiemi, Porta obowiązała się zapłacić wynagrodzenia w ilości 3 miliony piastrów za zabranie karawany perskiéj przez Kurdów. Większą część téj summy otrzymają kupcy angielscy.

Algier 25 *Sierpnia*. Onegdaj zamierzyli Arabowie pod dowództwem naszego niegdyś sprzymierzonego Beja z Meliana, uderzyć na Francuzów w tym celu zgromadzili się już na równinie, lecz obawa cholery odstraszyła ich. W skutku tego obóz francuzki w Buffarik znacznie wzmocniony został. O Abdel Kaderze nic nie słychać. Marszałek gotuje przeciwko niemu wyprawę w październiku, oby się tylko nie zawiodł! — W ostatnich 20 dniach umarło na cholerę w mieście 1800 ludzi, na wsiach panuje także wielkie spustoszenie. Na ostatnim statku parowym przybyła deputacya robotników z departamentu Sarthe we Francyi, chcących zamieszkać w Algierze, marszałek przyjął ją natychmiast, i przeznaczył dla nich ziemie na osady. Tysiące osadników oczekują z Lotaringii, z Elsatz, z Szwajcaryi i z Niemiec. Rząd opłaca koszta podróży, i wyznacza wszystkim ziemię. GBV.

Ameryka. Donieśliśmy już w gazecie naszej o trzęsieniu ziemi zdarzonem w Chili oto są bliższe szczegóły: »Zaledwie przybyłem do Ameryki (pisze jeden z podróżnych) cały mój majątek razem z miastami Talcahuana i Concepcion zniszczony został. Trzęsienie ziemi, w skutkach swoich okropniejsze daleko niżeli Lizbońskie, obalało mury i domy po nad naszemi głowami. Ja ocalałem chociaż w ucieczce zasług szukać nie mogłem gdyż ziemia tak mocno się ruszała i przerzucała wszystko z miejsca na miejsce, że ze sił własnych najmniejszego nie było użytku. Dotąd równego doznaliśmy losu z Concepcion, Chillan, Flonda, Maule, Aranco, Angeles, Talca i innemi miastami południowych prowincyi, lecz teraz wydarzył się wypadek, który dla nas nieszczęśliwych Talcahuanów wyłącznie przeznaczony się być zdawał! W przeciągu kwadransa podniosło się morze trzykrotnie na 22 stóp nad zwyczajną wysokość, zalało i zabrało całe miasto, tak że tylko gdzieniegdzie kawałki murów lub ruin pozostały. Nie był to zwyczajny wylew wody, nie powolne wezbranie, nie wielka fala jaką się w czasie burzy widzi, ale gęsta wysoka i groźna massa wody, która hucząc pieniąc się i burząc, w szerokości trzech mil angielskich nadzwyczajnie szybko postępowała i wszystko co napotkała zniszczyła. Wezbranie się morza postrzeżono przed wystąpieniem jeszcze z brzegów, wszyscy więc mieszkańcy rzucili się w głąb kraju i 6 tylko ludzi zginęło w nurtach wody; ocalonym zaś oprócz sukien które mieli na sobie nic więcej nie pozostało. San Jago de Chile i Valparaiso uczuły także mocne wstrząśnienia, które wszelako wielkich szkód nie zrządziły, wysokość morska w Valparaiso podniosła się tylko o 4 stopy wyżej nad powierzchnię zwyczajnego wezbrania. Trzęsienie ziemi w téj chwili tak się uczuć dawało, jak gdyby bystra rzeka po pod nogami płynęła, a każda fala ziemię z ogromnym łoskotem pokruszyć miała! W kilka dni po trzęsieniu ziemi byłem w Concepcion, nie masz tam ani jednego domu, a z pięknej katedry pozostały tylko ruiny, mury boczne ogromnej szerokości i kawałek sklepienia. W Concepcion zginęło 52 osób a 11 jest ciężko rannych. Gdyby wypadek ten w nocy był przypadł; zginęłaby ogromna liczba ludzi; dzięki opatrzności nieszczęście to zaczęło się o godzinie 11 rano dnia 20go lutego 1835 roku. GBV

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od 23 do 42 Września

Slemasiewicz Stanisław, Hentschl Gottlieb, Wolff Karol wszyscy z Polski; v. Narboni Feldmarschall Leitnant Ces. Au. z Kalisza, Debeck porucz: Huss C. Aus. z Kalisza, Leikam baronowa z Pruss, Conrie Ludwika z Pruss, Kupke Aleksander radzca z Galicyi, Sprenger Henryk kapitan pruski z Galicyi, Herc Marcus kupiec z Galicyi.

WYJECHALI Z KRAKOWA.

Zubrzycki Józef, Mende Chrystyan, Böhm Eugeniusz wszyscy do Galicyi.